

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 Febr. 1873, kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående beräkningen af Statsverkets inkomster.

(I. A.)

Jemlikt 53 § Regerings-formen och 39 § Riksdags-ordningen åligger det Stats-Utskottet att utreda och för Riksdagen uppgifva Stats- och Riksgäldsverkens förvaltning, tillstånd och behof. Detta åliggande, såvidt det afser beräkningen af Statsverkets inkomster, går Utskottet nu att fullgöra och får i sådant afseende, efter tagen kännedom af Kongl. Maj:ts nädiga proposition angående Statsverkets tillstånd och behof jemte Statskontorets till Kongl. Maj:t i ämnet afgifna underdåniga berättelse, härigenom till Riksdagens pröfning afgifva förslag till beräkningen i riksstaten af Statsverkets ordinarie inkomster för nu förestående statsreglering, omfattande år 1874 och intilldess derpåföljande statsreglering vidtag; varande å härhos bifogade tabell upptagna ej mindre de i innevarande års riksstat beräknade inkomster samt de belopp, som för åren 1869—1871 under de särskilda inkomstitlarne influtit jemte Statskontorets derpå grundade förslag till beräkning af 1874 års inkomster, än äfven de i sådant hänseende af Kongl. Maj:t föreslagna summor samt Stats-Utskottets öfver de ordinarie inkomsterna uppgjorda beräkning.

Innan Utskottet företager inkomstberäkningen, har Utskottet funnit sig böra underställa Riksdagens pröfning frågan angående förslagspriset å kronans spanmål. Detta pris bestämdes vid 1856—1858 årens riksdag till två riksdaler för kubikfoten, hvarvid det bibehölls, intilldess vid 1868 års riksdag beslöts, att detsamma skulle till två riksdaler 10 öre för-

höjas; och enär någon anledning till förändring i detta sednare pris icke sedermera förekommit, får Utskottet hemställa,

att förslagspriset å kronans spanmål för nästinstundande statsreglering må, på sätt Kongl. Maj:t behagat föreslå, bibehållas vid sednast bestämda belopp af två riksdaler 10 öre för kubikfoten.

Utskottet får härefter öfvergå till beräkningen af

Ordinarie eller ständiga inkomsterna.

1:o. Då enligt Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869 och nådiga Kungörelsen den 5 Oktober 1871 indelta och anordnade räntor samt tiondeanslag i allmänhet blifvit till Statsverket indragna, med undantag likväl för militie-, civil- och ecclesiastikboställens räntor samt för sådana, som äro påförda hemman och lägenheter, af hvilka något besvär i stället utgöres, hade följaktligen ränta och tionde af sistnämnda beskaffenhet bort i riksstaten från och med 1871 eller det år, på utgörande af hvars ränta och tionde de i nyssberörda författningar meddelade förändrade föreskrifter första gången tillämpades, skiljas från de inkomster af samma slag, som äro kronan behållna. Ett sådant särskiljande har emellertid först nu, sedan landsböckerna för år 1871 från samtliga länen inkommit samt de uti 9 § af sistberörda Kongl. Kungörelse föreskrifna förteckningar öfver indragna ränte- och tiondeanslag från länsstyrelserna till Statskontoret ingått, af bemälda embetsverk kunnat verkställas; och har dervid befunnits att *Räntan*, som vid sednaste riksdag, med tillämpning af det genom Kongl. kungörelsen den 23 Juli 1869 bestämda omsättningspris, upptogs till 4,505,000 R:dr, för år 1871 utgjort:

den kronan behållna andelen	R:dr 3,149,987: 62.
och den indelta anparten	» 1,336,517: 58.

eller tillhopa R:dr 4,486,505: 20.

samt att af *Tionden*, hvilken efter berörda omsättningspris varit beräknad till 1,582,800 R:dr, utgjort:

den kronan behållna andelen	R:dr 1,360,846: 15.
och den indelta anparten	» 257,586: 92.

eller tillsammans R:dr 1,618,433: 7.

Vidare och då 1871 års Riksdag medgifvit, att skyldigheten inom privilegierad bergslagsort att utgöra tackjernstionde äfvensom skattejern och hyttegälsjern, der någondera af dessa afgifter blifvit åsatt och kvarstode, finge för framtiden upphöra emot det, bland annat, att hvarje hemman och lägenhet i privilegierad bergslagsort som i egenskap att tillhöra sådan ort åtnjöte någon frihet i afseende å ränta, skulle till hälften åsättas de skyldigheter härutinnan, som med författningarne öfverensstämde, samt att de nya rättsförhållanden, som af berörda förändring kunde varda en följd, skulle inträda från och med år 1872, borde i följd af omförmälda af Kongl. Maj:t gillade beslut den kronan behållna anparten af räntan ökas med hälften af det belopp, hvartill bergslagens friheter i afseende å denna skatt kunna antagas uppgå, eller enligt Riksdagens beräkning med en summa af 15,000 R:dr, hvaremot den indelta delen af räntan borde minskas med 524 R:dr, utgörande räntor af åtskilliga landsstatsboställen, från hvilka innehafvarne afstått emot åtnjutande af dem för sådant fall tillerkänd boställs- och hyresersättning; och har, med iakttagande häraf, Kongl. Maj:t ansett räntan och tionden böra i jemna tal på följande sätt beräknas, nemligen:

<i>Ränta:</i> kronan behållen	R:dr 3,165,500: —
indelt	» 1,336,000: —
	S:a R:dr 4,501,500: —
<i>Tionde:</i> kronan behållen	R:dr 1,360,800: —
indelt	» 257,500: —
	S:a R:dr 1,618,300: —

Vid innevarande riksdag, likasom under flera föregående, hafva åtskilliga förslag blifvit väckta angående grundskatternas afskaffande; men då Utskottet icke funnit skäl att med inkomstberäkningen sammanblanda denna fråga, hvilkens utredning ock skulle fördröja afgifvandet af detta utlåtande, får Utskottet hemställa, att ifrågavarande inkomsttitlar, under förbehåll af de jemkningar, som möjligen skulle kunna blifva en följd af Riksdagens beslut i anledning af berörda förslag, måtte, i enlighet med den nämnda propositionen, upptagas på följande sätt, nemligen:

a) <i>Ränta:</i>	
kronan behållen	R:dr 3,165,500: —
indelt	» 1,336,000: —
	4,501,500: —
b) <i>Tionde:</i>	
kronan behållen	R:dr 1,360,800: —
indelt	» 257,500: —
	1,618,300: —
	Transport 6,119,800: —

Transport 6,119,800: ---

2:o. *Arrendemedel*, hvilka vid sednaste riksdag beräknades till 69,700 R:dr i penningar och 177,000 k.-fot span-

K.-fot spanmål.

mål, hafva för år 1871 utgjort R:dr 60,421: — 177,008: —

och torde, sedan denna inkomsttitel ökats dels med den förhöjning, som vid hemmans och lägenheters förnyade utarrendering från midfastan 1872 uppkommit, och dels med arrendena för åtskilliga från samma tid för första gången utarrenderade indragna boställen, utgörande tillsammans..... R:dr 19,759: —

men deremot minskats med den nedsättning i spanmålsarrenden, som uppkommit derigenom, att vid hemmans och lägenheters förnyade utarrendering arrendeafgiften blifvit endast i penningar bestämd, utgörande denna nedsättning ..... 7,668: —

efter jemnande af slutsummorna R:dr 80,180: — 169,340: —
inkomsten för år 1874 kunna beräknas till:

penningar ..... R:dr 80,100: —

spanmål 169,000 kubik-fot efter 2

R:dr 10 öre ..... » 354,900: —

435,000: ---

3:o. *Bergverkstionden*, som i medeltal för åren 1869 —1871 utgjort 88,807 R:dr 67 öre, är af Kongl. Maj:t föreslagen att upptagas med enahanda belopp, som vid sednaste riksdag beräknades, eller 93,000 R:dr. Utaf den af Kommerce-kollegium afgifna underdåniga berättelse rörande bergshandteringen för bruksåret 1871 inhemtas visserligen, att tillverkningen af koppar, som år 1869 uppgick till 51,774,25 centner och år 1870 till 43,852,67 centner, år 1871 endast utgjorde 33,426,17 centner och således under de sednaste åren varit i nedgående; men då Statskontoret i ofvanberörda berättelse upplyst, att vid den försäljning af bergseffekter, som för statsverkets räkning under år 1872 egt rum, koppar, hvilken utgjorde den

Transport 6,554,800: ---

	Transport	6,554,800: —
väsentligaste delen af denna inkomsttitel, betingat synnerligen högt pris, samt den lägre tiondeuppbörd, som blifver en följd af en möjligen fortgående minskning i koppartillverkningen, torde motsvaras af ett högre försäljningspris, än det som legat till grund för de sednare årens beräkningar af denna inkomsttitels belopp, synes <i>Bergverkstionden</i> , med hänseende jemväl till värdet å öfriga deri ingående bergverksprodukter, fortfarande kunna beräknas till	R:dr	93,000: —
4:o. <i>Mantalspenningarne</i> hafva väl i medeltal för åren 1869—1871 lemnat allenast 556,231 R:dr; men denna inkomst torde ändock, vid det förhållande att densamma, som under det förstnämnda af dessa år utgjorde 541,930 R:dr, år 1871 uppgått till 567,373 R:dr, och sålunda visat sig vara i stigande, böra, på sätt Kongl. Maj:t äfven föreslagit, upptagas till oförändradt belopp, eller till R:dr		575,000: —
5:o. <i>Bötesmedel</i> , som under åren 1869—1871 influtit i medeltal med 166,419 R:dr 33 öre för år, torde upptagas med enahanda belopp, som vid sistlidne riksdag beräknades, eller till	R:dr	160,000: —
6:o. <i>Kavalleriregementenas hästvakansspanmål</i> , hvilken inkomst grundar sig på kontrakt, som likväl tilländagå med år 1873, och i medeltal för åren 1869—1871 inbringat 321,336 R:dr, torde, under förutsättning att Riksdagen lemnar sitt bifall till Kongl. Maj:ts den 24 sistlidne Januari aflåtna nådiga Proposition angående ytterligare förlängning af hästvakanskontrakten med rusthållarne vid de afsutna kavalleriregementena och korpserna, få upptagas, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, till det kontraherade beloppet 140,175 kubikfot spanmål å 2 R:dr 10 öre	R:dr	294,367: 50.
7:o. <i>Tillfälliga rotevakansafgifter</i> hafva i medeltal för åren 1869—1871 utgjort 7,730 R:dr 33 öre; och torde alltså nu liksom vid sednaste riksdagen upptagas till R:dr		7,500: —
8:o. <i>Vakans-afgifter af nyroterad jord</i> , vid sednaste riksdag beräknade till 98,000 R:dr, hafva väl under åren 1869—1871 i medeltal lemnat endast 88,190 R:dr 33 öre; men då denna inkomst, som under det första af nämnda		
Transport		7,684,667: 50.

	Transport	7,684,667: 50.
är utgjorde 84,993 R:dr, år 1871 uppgick till 91,991 R:dr, har Utskottet ansett densamma kunna, på sätt i den nämnda propositionen äfven föreslagits, upptagas till oförändradt belopp..... R:dr		98,000: —
9:o. <i>Rotevakansafgift af utsockne frälsehemman i Hal-land</i> , vid sednaste riksdag beräknade till 24,000 R:dr, har under åren 1869—1871 i medeltal för år utgjort endast 19,112 R:dr 33 öre, hvadan denna inkomst torde i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, upptagas med ett nedsatt belopp af ..... R:dr		20,000: —
10:o. <i>Vakansafgifter af Bergslag</i> , om hvilkas verkliga belopp kännedom ännu icke kunnat erhållas, emedan de först för år 1872 skolat utgå, torde, i likhet med hvad vid de båda sednaste riksdagarne egt rum, äfven nu få upptagas med ..... R:dr		18,000: —
11:o. <i>Trosspassevolans-afgift</i> har under åren 1869—1871 i medeltal inbringat 26,522 R:dr 33 öre, och torde alltså böra upptagas till oförändradt belopp..... R:dr		26,500: —
12:o. <i>Båtsmansvakans-afgiften</i> , vid sednaste riksdag beräknad till 70,000 R:dr, har åren 1869—1871 i medeltal för år lemnat endast 58,330 R:dr 33 öre, och torde således i enlighet med hvad i den nämnda propositionen föreslagits, icke böra upptagas högre än till..... R:dr		60,000: —
13:o. <i>Kontrollstämpelsmedel</i> , vid sednaste riksdagen beräknade till 12,000 R:dr, hafva i medeltal för åren 1869—1871 utgjort 15,278 R:dr 33 öre och synas alltså kunna, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, upptagas till förhöjdt belopp af ..... R:dr		15,000: —
14:o. <i>Fyr- och båkmedel</i> hafva väl år 1872 uppgått till icke mindre än 942,922 R:dr 11 öre och under åren 1870—1872 i medeltal för år utgjort 843,278 R:dr; men då, enligt hvad i den nämnda propositionen är meddeladt,		
	Transport	7,922,167: 50.

	Transport	7,922,167: 50.
lotsförfattningarne för närvarande undergå en omarbetning, hvars resultat ännu ej kunna bestämmas, anser Utskottet, lika med Kongl. Maj:t, dessa medel nu böra beräknas endast till	R:dr	800,000: —

15:o. *Telegrafmedlen*, hvilka år 1872, enligt uppgift af Telegrafstyrelsen, utgjort omkring 960,000 R:dr, hafva, med antagande att under vanliga förhållanden en årlig tillökning af 8 procent kunde påräknas, af Styrelsen ansetts för år 1874 kunna upptagas till 1,120,000 R:dr, hvaremot Kongl. Maj:t ansett den årliga tillökningen böra beräknas endast till 5 procent, samt inkomsten för år 1874 alltså upptagas med 1,060,000 R:dr; Och då telegrafverkets inkomster, som år 1869 utgjorde 741,776 R:dr, sedermera årligen stegrats, så att de uppgingo år 1871 till 842,668 R:dr och, enligt hvad ofvan nämnt är, för år 1872 till omkring 960,000 R:dr, samt en fortgående ytterligare tillökning i dessa inkomster torde, med hänsyn till den betydligt utvidgade industriela verksamheten inom landet och det svenska telegrafnätets närmare förening med utlandet, hvilken, enligt hvad Utskottet af Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet yttrande i Riksdagens Första Kammare vid remitterandet af den nädiga propositionen inhemtat, lär komma att genom enskildt bolags försorg ega rum, anser Utskottet sig hafva skäl att hemställa, det denna inkomsttitel måtte upptagas med det af Kongl. Maj:t föreslagna beloppet .....

R:dr	1,060,000: —
------	--------------

16:o. *Då Jernvägstrafikmedlen* för år 1872, enligt hvad Trafikstyrelsen meddelat, med säkerhet kunde anses hafva uppgått till 9,170,000 R:dr, så har Kongl. Maj:t, med afseende jemväl derå, att under innevarande och nästkommande år nya jernvägssträckor böra blifva för trafiken öppnade, ansett dessa medel kunna, på sätt Statskontoret äfven föreslagit, beräknas till 9,500,000 R:dr; Och torde, på grund af den ökade rörelse, som flera under år 1873 färdigblifvande bibanor måste tillskynda sta-

Transport	9,782,167: 50.
-----------	----------------

Transport 9,782,167: 50.
 tens jernvägar, samt med hänsyn till hvad i öfrigt finnes i ämnet anfördt uti Trafikstyrelsens underdåniga skrifvelse den 14 December nästlidet år (se Statsrådsprot. Bil. N:o 5 o. pag. 47), jernvägstrafikmedlen kunna upptagas, på sätt är vordet föreslaget, till ..... R:dr 9,500,000: —

17:o. *Skogsmedlen*, vid sednaste riksdag beräknade till 500,000 R:dr, hafva enligt Skogsstyrelsen tillhanda-komna uppgifter, år 1872 utgjort icke mindre än 825,139 R:dr; och då, på sätt i statsrådsprotokollet är anfördt, en så betydlig tillväxt i dessa medel, hvilka år 1871 utgjorde endast omkring 590,000 R:dr, om än väsendtli-gen beroende på stadigvarande orsaker, dock torde böra till icke ringa del tillskrifvas årets gynsamma konjunktur, hvilkas fortvaro icke kan såsom säker påräknas, anser Utskottet, lika med Kongl. Maj:t, denna inkomst-titel för år 1874 böra upptagas till ..... R:dr 700,000: —

18:o. *Extra uppbörd*, beräknad vid sednaste riksdag till 62,832 R:dr 50 öre, har visserligen i medeltal för åren 1869—1871 uppgått till 89,382 R:dr, men då detta höga medeltal till väsendtlig del föranledts deraf, att i de summor, som för medeltalsberäkningen legat till grund, ingingo icke obetydliga belopp observationsmedel, hvaribland en ovanligt stor post, som år 1871 influtit i följd af skedda anmärkningar i afseende å den inom ett län verkställda debitering af bergverkstionden, torde, vid det förhållande att berörda inkomst således är af mera föränderlig beskaffenhet, densamma, äfven om Kongl. Maj:ts nådiga förslag, att de till mindre betydliga belopp uppgående skatteräts- och ekeskogsmedlen skulle, i stället för såsom hittills till Riksgäldskontoret, under denna inkomstittel till Statskontoret ingå, varder af Riksdagen godkändt, icke böra uppföras med högre belopp än som vid sednaste riksdag beräknades ..... R:dr 62,832: 50.

Summa ordinarie inkomster R:dr 20,045,000: —

Då Riksdagen, på sätt vid föregående riksmöten stundom egt rum, framdeles vid behandling af de särskilda utgiftsanslagen kan finna an-

ledning att vidtaga sådana dispositioner, som inverka på inkomsternas beräkning och föranleda jemkning uti här ofvan föreslagna belopp, finner Utskottet sig föranlåtet hemställa,

att det beslut, Riksdagen, i anledning af förestående inkomstberäkning, kommer att meddela, icke må utgöra hinder för Stats-Utskottet att framdeles, efter det de särskilda utgiftsanslagen blifvit till alla delar fastställda, få iakttaga den jemkning af en eller annan inkomsttitels belopp, som vid Riksstatsens uppgörande kan finnas nödig.

Extra ordinarie inkomster.

Som det tillkommer Bevillnings-Utskottet att uppgöra och till Riksdagen afgifva förslag angående beräkningen af dessa inkomster, får Stats-Utskottet, utan att ingå i pröfning af beloppen, här endast uppföra de särskilda summorna, hvilka i Kongl. Maj:ts nådiga proposition blifvit föreslagna, nemligen:

Tullmedel	R:dr 16,500,000: —
Postmedel	» 2,800,000: —
Stämpelpappersmedel	» 1,350,000: —
Bränvinstillverkningsafgift	» 12,000,000: —
Hvitbetssockertillverkningsafgift	» 60,000: —
<hr/>	
Summa extra ordinarie inkomster	R:dr 32,710,000: —

Förutom dessa i nu gällande Riksstat upptagna extra ordinarie inkomster har Kongl. Maj:t föreslagit, att såsom dylik inkomst jemväl skulle uppföras kortstämpelafgiften, hvilken hittills till Riksgälds-kontoret ingått; kommande Utskottet framdeles att derom, i sammanhang med frågan om öfverflyttande från Riksgälds-kontoret till Statskontoret af åtskilliga andra inkomsttitlar, afgifva särskildt utlåtande; hvilket Utskottet härmedelst skolat anmäla.

Enligt förestående beräkning skulle Statsverkets ordinarie inkomster utgöra.....	R:dr 20,045,000: —
Extra ordinarie dito.....	» 32,710,000: —
<hr/>	
hvidan samtliga statsinkomsterna beräknats uppgå till	R:dr 52,755,000: —
<hr/>	
Transport	R:dr 52,755,000: —

	Transport	R:dr	52,755,000: —
Och som de ordinarie inkomsterna vid sednaste riksdag beräknades till		R:dr	18,003,400: —
och de extra ordinarie inkomsterna till			
	»	29,666,000: —	» 47,669,400: —
så uppkommer, enligt förestående beräkningar, för nästa statsreglering en höjning uti inkomsterna af		R:dr	5,085,600: —

Stockholm den 18 Februari 1873.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.
